

Kurz Základy pedagogiky UZB002 – podzim 2011

2. úterý 17:30 – 19:00, K22

3. úterý 19:10 – 20:40, K21

4. středa 17:30 – 19:00, K21

Mgr. Kateřina Korcová, Ph.D

korcova@phil.muni.cz

Konzultace po výuce, po předchozí domluvě e-mailem i před výukou.

Témata a texty z čítanky

1. týden: 20., 21. září

- *Předmět pedagogiky, základní pojmy, pedagogické disciplíny.*
 - Štech, S. Co je učitelství a lze se mu naučit? *Pedagogika*, 1994, 44, č. 4, s. 310-320.
 - Jarkovská, L., Lišková, K. Genderové aspekty českého školství. *Sociologický časopis* 4/2008, str. 683 - 701.

2. týden: 27., 28. září (svátek)

- *Učitelství jako profese: osobnost učitele, vlastnosti učitele, pracovní činnosti.*
 - Švaříček, Roman. Zkoumání konstrukce identity učitele. In Švaříček, Roman, Šedřová, Klára a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Pravidla hry*. Praha: Portál, 2007, s. 335-355. ISBN 978-80-7367-313-0.
 - Gavora, Peter. Učiteľovo vnímanie svojej profesijnej zdatnosti (self-efficacy). Prehľad problematiky. *Pedagogika*, 2008, č. 3, s. 222-235.

3. týden: 4., 5. října

- *Žák jako subjekt vzdělávání: typy inteligence, styly učení, tvořivost jako osobnostní charakteristika.*
 - STRAKOVÁ, J. Dopad diferenciacie vzdelávacích príležitostí v povinném vzdelávání na vývoj nerovností ve výsledcích žáků v ČR po roce 2000. *Pedagogika*, 2010, č. 1.

4. týden: 11., 12. října

- *Specifické problémy a potřeby žáků: žák se specifickými poruchami učení, problémový žák, nadaný žák.*
 - BENDL, Stanislav. Které charakteristiky učitele podporují kázeň žáků. *Pedagogika*, 2002, roč. LII, s. 346 - 357. ISSN 3330-3815.
 - Mareš, J. Tradiční a netradiční podvádění ve škole. *Pedagogika*, 2005, 4 310-335.

5. týden: 18., 19. října

- *Komunikace ve škole: základní charakteristiky komunikace ve třídě, výukový dialog. Sociální klima třídy a školy: charakteristika klimatu, metody diagnostiky, práce s klimatem.*
 - ŠEĎOVÁ, Klára, ŠVAŘÍČEK, Roman, MAKOVSKÁ, Zuzana, ZOUNEK, Jiří. Dialogické struktury ve výukové komunikaci na druhém stupni základní školy. *Pedagogika*, 2011, roč. 61, č. 1, s. 13-33.

6. týden: 25., 26. října (26. 10. výuka odpadá)

- *Škola jako instituce: česká vzdělávací soustava, školní legislativa, spolupráce rodiny a školy.*
 - VIKTOROVÁ, I. Změny rodičovského vztahu ke škole a vzdělávání dětí“. *Pedagogika*, 2004, 4 389-405
 - Sedláček, M. Řízení školy na vesnici. *Studia paedagogica*, 2008/1.

7. týden: 1., 2. listopadu

- Výuka odpadá

8. týden: 8., 9. listopadu

- Výuka odpadá

9. týden: 15., 16. listopadu

- Týden vědy – výuka pravděpodobně odpadá

10. týden: 22., 23. listopadu

- *Školní kurikulum: rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program a práce s nimi.*
 - Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Dostupný online:
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/PDF/RVPG_2007_06_final.pdf
 - Beran, J., Mareš, J., Ježek, S. Rezervované postoje učitelů k dalšímu vzdělávání jako jeden z rizikových faktorů kurikulární reformy. *Orbis scholae* . 1, s. 111–131. (on-line)

11. týden: 29., 30. listopadu

- *Alternativy a inovace ve školním vzdělávání: alternativní školy, domácí vzdělávání, inovace v práci učitele a školy.*
Havlínová, Miluše. Jak vypadá naše dnešní škola: jako dříve nebo se mění? *Pedagogika*, 1993, roč 43, č. 2, s. 137-148. ISSN 0031-7217.

12. týden: 6., 7. prosince

- *Vzdělávací politika jako rámeček dění ve škole: základní dokumenty a trendy, způsoby prosazování vzdělávací politiky.*
 - PRÁŠILOVÁ, M.; VAŠŤATKOVÁ, J. Současné pohledy na procesy vnitřní evaluace škol v českém prostředí. *Pedagogika*, 2006, 3 273-284.
 - Veselý, A.: Společnost vědění jako společenský koncept. *Sociologický časopis* 2004/4.

13. týden: 13., 14. prosince

- Závěrečný test

Podmínky pro ukončení kurzu

Písemný test z povinné literatury a přednášek (max. 50 bodů). Pro úspěšné absolvování kurzu je nutné získat nejméně 33 bodů. Předpokladem je znalost přednášek, textů z čítanky a povinné literatury.

Ilustrativní příklady testových otázek

1. Vysvětlete, co znamená koncept self-efficacy.
2. Vysvětlete dva termíny speciální pedagogiky: Co to je inkluze? Co to je integrace?
3. Popište alespoň 6 nedostatků RVP a navrhněte, jak by se dal každý z nedostatků napravit.

Povinná literatura

- PRŮCHA, Jan. Moderní pedagogika. Praha: Portál.

Doporučená literatura

- AUGER, Marie -Therese., BOUCHARLAT, Christiane. Učitel a problémový žák. Praha: Portál, 2005.
- CANGELOSI, James S. Strategie řízení třídy. Praha: Portál, 2006.
- FISCHER, Robert. Učíme děti myslet a učit se. Praha: Portál, 1997.
- FONTANA, David. Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál, 2003.
- HOLOUŠOVÁ, Drahomíra, GRECMANOVÁ, Helena. Obecná pedagogika I. a II. Olomouc: Hanex, 1999.
- HORKÁ, Hana. Výchova pro 21. století. Koncepce globální výchovy v podmínkách české školy. Brno: Paido, 2000.
- JŮVA, Vladimír. Stručné dějiny pedagogiky. Brno: Paido, 1997.
- Manuál k přípravě školního vzdělávacího programu pro gymnázia
- PRŮCHA, Jan., WALTEROVÁ, Eliška., MAREŠ, Jiří. Pedagogický slovník. Praha: Portál, 1995 (a novější vydání).
- PRŮCHA, Jan. Učitel. Praha: Portál, 2002.
- Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální nebo střední odborné vzdělávání.
- VALIŠOVÁ, Alena, KASÍKOVÁ, Hana a kol. Pedagogika pro učitele. Praha: Grada, 2007.

Pedagogické časopisy

Moderní vyučování, Učitelské listy (už nevychází, ale starší čísla jsou inspirativní), Pedagogika, Pedagogická orientace, Studia paedagogica, Orbis scholae, Pedagogická revue